Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE, Työ- ja elinkeinoministeriö

NEUVOSTORAPORTTI TEM2022-00390

EUKV Palmu Maija(UM), Kangas Iiro(UM), Nurkkala Niina(UM), Löyttymäki Taru(TEM)

17.06.2022

Asia
EU:n kilpailukykyneuvosto 9.-10.6.2022

Kokous
Kilpailukykyneuvosto 09.06.2022 - 10.06.2022

EU:n kilpailukykyneuvosto kokoontui Luxemburgissa 9.-10.6.2022. Suomea edusti elinkeinoministeri Mika Lintilän valtiosihteeri Ann-Mari Kemell.

Sisämarkkinoista ja teollisuuspolitiikasta vastaavien ministereiden kokouksessa puheenjohtajamaa Ranska antoi tilannekatsauksen ehdotuksesta Euroopan puolijohde-ekosysteemin vahvistamisen puitteista eli nk. sirusäädöksestä. Aiheesta käytiin keskustelu, jossa jäsenmaat kannattivat koordinoituja toimia puolijohdepulaan vastaamiseksi, investointeja tutkimukseen ja innovaatioihin ja painottivat toimenpiteiden suhteellisuutta sekä globaalin yhteistyön merkitystä. Neuvosto hyväksyi kuluttajaluottodirektiiviä koskevan yleisnäkemyksen (10382/21). Suomi toi esiin huolensa liittyen luottojen mainontaan liittyvään artiklaan 8 evästyksenä puheenjohtajalle kolmikantaneuvotteluihin. Lisäksi ministerit keskustelivat Euroopan strategisten teollisten ekosysteemien häiriönsietokyvyn vahvistamisesta. Jäsenmaat korostivat erityisesti raaka-aineiden saatavuuden, urbaanin louhinnan ja kiertotalouden merkitystä.

Tutkimus- ja innovaatio-osiossa hyväksyttiin kolmet päätelmät: Euroopan unionin missioista, tutkimuksen ja innovoinnin kansainvälisen yhteistyön arvoista ja periaatteista sekä avoimen tieteen tutkimusta ja täytäntöönpanoa koskevasta arvioinnista. Politiikkakeskustelu käytiin nuorten tutkijoiden tukemisesta kriisiaikoina. Jäsenmaat kertoivat tehdyistä toimista ja esittivät näkemyksiään tulevaisuuden toimiksi niin nuorten tutkijoiden urien tukemiseksi pandemian jälkeisessä ajassa kuin Ukrainan sodasta kärsineiden tutkijoiden avuksi.

Avaruusosiossa neuvosto hyväksyi päätelmät Copernicus-ohjelmasta vuotta 2035 silmällä pitäen sekä päätelmät EU:n näkemyksestä avaruusliikenteen hallintaan. Politiikkakeskustelun aiheena oli unionin avaruusohjelman häiriönsieto- ja kilpailukyky. Suomi usean muun valtion tapaan korosti disruptiivisten innovaatioiden ja nousevien teknologioiden tukemista erityisesti start-uppien ja New Space -toimijoiden kautta globaalin kilpailukyvyn saavuttamisessa.

Puheenjohtaja esitteli edistymisraportin **sirusäädöksen** (asetusehdotus Euroopan puolijohde-ekosysteemin vahvistamisen puitteista, Chips Act) käsittelystä. Puheenjohtajamaa Ranska totesi sirusäädöksen olevan tekeillä geostrategisesti haastavassa maailmantilanteessa.

Komission johtava varapuheenjohtaja Margareth Vestager korosti sirujen merkitystä modernin talouden toiminnan kannalta. Hän totesi puolijohdetuotannon olevan hyvin pääomavaltaista ja tuotantolaitosten pystyttämisen hidasta. Jotta tuotantoa ja alan kriisinsietokykyä voidaan kasvattaa edes keskipitkällä aikavälillä, politiikkatoimien tulee olla nopeita. Vestager painotti, ettei sirusäädös tule ratkaisemaan lyhyen aikavälin ongelmia. Pitkällä tähtäimellä on tarkasti katsottava, millaisia valtiontukia tarvitaan ns. ensimmäinen laatuaan -tehtaita perustettaessa. Julkisen tuen lisäksi on saatava myös yksityisiä sijoituksia, ja on vältettävä kilpailun vääristymiä ja tukikilpailua. Vestager piti tärkeänä, että puolijohteiden arvoketju pysyy jatkossakin globaalina ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa tehdään yhteistyötä, jotta voidaan tuottaa innovatiivisia huipputason siruja. Vestager painotti myös pk-yritysten roolia, sektorirajojen ylittämistä sekä toimia, joista kaikki jäsenmaat hyötyvät osaltaan.

Sisämarkkinoista vastaava komissaari Thierry Breton näkee puolijohdepulan akuuttina kriisinä, joka vaatii nopeita toimia, sillä puolijohteiden kysyntä tulee vain kasvamaan tulevina vuosina. Breton piti tärkeänä tutkimuksen kehittämistä, eurooppalaista pilotointia, mahdollisuuksia kaikille jäsenmaille sekä toimitusvarmuuden parantamista EU:n sisällä. Breton viittasi myös koronapandemian aikaiseen rokotekriisiin ja sen oppeihin ja piti tärkeänä, että ei jouduta tilanteeseen, jossa muualla sijaitsevat eurooppalaiset tehtaat eivät kriisiolosuhteissa voisi myydä tuotteita EU:hun.

Jäsenmaiden keskustelussa yhteisiä ja koordinoituja toimia puolijohdepulaan vastaamiseksi pidettiin yleisesti ottaen positiivisena asiana. Suomen lisäksi monet muut pitivät tärkeänä, että investointeja tehdään myös tutkimukseen ja innovaatioihin. Sirusäädöksestä saatavat hyödyt on jakauduttava koko sisämarkkinalle. Useat maat toivat esiin, että tulisi huomioida pienten jäsenmaiden erityispiirteet erityisesti suuria tuotantolaitoksia perustettaessa. Monet Suomi mukaan lukien korostivat toimenpiteiden suhteellisuutta ja globaalin yhteistyön merkitystä. Useat jäsenmaat (DE, AT, PT, SE, SL ja EE) toivoivat, että sirusäädöksen rahoituksesta käytäisiin vielä tarkempaa keskustelua ja pitivät tärkeänä, että monivuotista rahoituskehystä ei tässä yhteydessä avattaisi. Useassa puheenvuorossa huomautettiin, että vaikka EU onnistuisi kasvattamaan globaalin markkinaosuutensa 20 prosenttiin, tullaan silti olemaan suurelta osin riippuvaisia muualla tapahtuvasta tuotannosta. Loput 80 prosenttia tuotannosta tulisi sirusäädöksen jälkeenkin muualta. Puheenvuoroissa tuotiin esiin, että myös ns. vanhanmallisten puolijohteiden valmistuksessa on pulaa tarvittavista komponenteista.

Suomi painotti myös avoimen globaalin kauppapolitiikan merkitystä ja toi esiin huolen valtiontukisääntöjen liiallisista joustoista yksityisten investointien lisäämisen sijaan.

Molemmat komissaarit totesivat, että mitkään rahalliset investoinnit eivät tule riittämään, mikäli ei löydy osaavaa työvoimaa ja pitivät koulutukseen panostamista avainkysymyksenä. Vestager toivoi tiedonkeruuoikeuksien suhteen tasapainoista ratkaisua. Komissaari Breton painotti pitävänsä tärkeänä, että ns. ensimmäinen laatuaan laitokset pysyvät avoimina kaikille ja että ne sijaitsevat Euroopassa joko fyysisesti tai virtuaalisesti. Breton totesi sirusäädöksen mahdollistavan investoinnit kaikkeen mahdolliseen puolijohdeteknologiaan, myös ns. kypsään teknologiaan. Breton totesi, ettei ole protektionismia pyrkiä puolustamaan omia intressejään pahan päivän varalle.

Neuvosto hyväksyi **kuluttajaluottodirektiiviä koskevan yleisnäkemyksen** (10382/21). Puheenjohtajavaltio Ranskan ministeri Agnès Pannier-Runacher kiitti delegaatioita rakentavasta lähestymistavasta neuvotteluiden aikana. Kuluttajaluottodirektiivin uudistuksen edistäminen on ollut yksi Ranskan puheenjohtajakauden prioriteeteista. Puheenjohtaja näkee, että saavutettu kompromissi on tasapainoinen ja herkkä mutta nykyisessä muodossaan reilu. Yleisnäkemyksen perusteella

pystytään vastaamaan digitalisaation muuttamien markkinoiden haasteisiin, vähentämään sisämarkkinoiden fragmentaatiota sekä parantamaan kuluttajansuojan tasoa EU:ssa.

Oikeusasioista vastaava komissaari Didier Reynders korosti, että pandemian myötä voimakkaasti lisääntynyt nettikauppa, korkea inflaatio ja energianhintojen nousu kaikki alleviivaavat toimivaa ja ajantasaista kuluttajaluottojen sääntelyä. Kuluttajansuojan on oltava korkealla tasolla ja on kiinnitettävä erityisesti huomiota uudentyyppisiin luottotuotteisiin, jotka houkuttelevat usein myös heikoimmassa asemassa olevia kuluttajia. Komissio on pyrkinyt siihen, että direktiivin soveltamisala kattaisi mahdollisimman laajan kirjon kuluttajille tarjottavia luottoja. Komissio on tyytyväinen siihen, että neuvosto on saavuttanut yleisnäkemyksen, mutta olisi toivonut tietyiltä osin pidemmälle menevää sääntöjen harmonisointia. Komissio pitää valitettavana, että tiettyjä luottotuotteita on rajattu yleisnäkemyksessä direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Kaikki puheenvuoron pitäneet jäsenvaltiot tukivat yleisnäkemyksen hyväksymistä ja useimmat pitivät sitä tärkeänä askeleena eteenpäin kuluttajansuojan parantamiseksi (LU, ES, DK, LV, DE, FI, CZ). Toisaalta erityisesti muutama maa olisi toivonut komission tavoin korkeampaa kunnianhimon tasoa sääntöjen harmonisoinnissa. Osa jäsenmaista taas piti tärkeänä, että yleisnäkemykseen sisältyy jäsenmaille annettavia joustoja sekä suhteellisempi lähestymistapa pienempiriskisten luottojen osalta.

Suomi nosti esiin sivutoimisten luotonantajien rekisteröintivaatimuksen poikkeuksen tärkeyden tietyissä tilanteissa. Suomelle kuluttajien ylivelkaantumisen ehkäiseminen on tärkeä prioriteetti. Suomi piti yleisnäkemyksen kirjauksia luottotietojen arvioinnista onnistuneina. Evästyksenä tuleviin trilogeihin Suomi toi esiin huolen liittyen ehdotuksen artiklaan 8, jonka mukaan tietyissä mainontatilanteissa voitaisiin kuluttajalle annettavaa luottoa koskevaa perustietoa antaa suppeamassa muodossa. Suomi toivoo, että jäsenmaat voisivat vaatia myös täysiä tietoja annettavaksi. Pöytäkirjan liitteeksi kirjattiin Viron ja Liettuan yhteislausuma, jolla maat tuovat esiin huolensa kuluttomien ja korottomien luottojen sisällyttämisestä ehdotetun direktiivin soveltamisalaan.

Ministerit keskustelivat **Euroopan strategisten teollisten ekosysteemien häiriönsietokyvyn vahvistamisesta.** Puheenjohtaja toi esiin tarpeen moninaistaa EU:n tuotannon tarjontaa, lisätä kiertotaloutta ja kasvattaa kriittisten raaka-aineiden saatavuutta. Ranska piti tärkeänä erityisesti kaivoksiin, taksonomiaan ja akkuasioihin liittyviä kysymyksiä ja kertoi, että parhaillaan luonnostellaan ehdotusta raaka-aineisiin liittyen.

EVP Vestager totesi puheenvuorossaan globaalin kaupan olevan edelleen avainväline häiriönsietokyvyn vahvistamiseen. Toimitusketjujen on oltava moninaisia ja avoimia ja yrityksillä on oltava vaihtoehtoja tarjoajista. Vestager painotti, että EU-tason rahoitusmallien lisäksi tarvitaan myös yksityisiä investointeja. Raaka-aineiden kysyntä tulee kasvamaan lähivuosina ja esimerkiksi litiumin kysyntä saattaa kuusinkertaistua. On siis selvää, että raaka-aineiden saanti turvataan, ja myös jo olemassa olevat raaka-aineet tulee kiertotalousratkaisujen avulla hyödyntää. Urbaanilla louhinnalla voitaisiin kattaa iso osa koboltin ja litiumin kysynnästä. Vestager kertoi komission tekevän parhaillaan tutkimusta raaka-aineiden talteenottoon ja kierrätykseen liittyen. Jätteet ovat yksi uusi raaka-aine tulevaisuudessa samalla kun mietitään, miten EU:n omasta kaivostoiminnasta voidaan hyötyä. Vestager korosti, että luvituksen suhteen on oltava ripeä, mutta samalla on taattava, että kaivostoimintaa harjoitetaan mahdollisimman kestävästi. Vaikka uutta lainsäädäntöä kehitetään, ei lainsäädäntö yksinään riitä, vaan työtä voidaan edistää jo nyt.

Sisämarkkinoista vastaava komissaari Breton korosti pitävänsä ehdottoman tärkeänä, että raaka-aineiden saatavuutta sisämarkkinoilla edistetään. Kyse ei ole ainoastaan kaivosteollisuudesta, vaan koko ekosysteemistä ja on selvää, että kriittisten raaka-aineiden saatavuuden turvaamiseksi tarvitaan myös lainsäädäntöä. Jo pelkästään vaatimukset sähköautojen määrän lisäämisestä tulevat vaatimaan tätä. Breton nosti esiin mm. jalostetun litiumin, aurinkopaneelien ja kestomagneettien tarpeen.

Strategisia kumppanuuksia tulee vahvistaa globaalisti, mutta pitää samalla mielessä omat tehtaat ja sisämarkkinoiden voima. Breton totesi, että EU:n sisällä olisi mahdollista saada nykyistä enemmän raaka-aineita käyttöön. Hän toivoi, että tulevan lainsäädännön avulla saataisiin juridinen kompassi, jossa kriittiset raaka-aineet on määritelty ja josta heijastuisivat poliittinen tahto ja tavoitteet investointien tukemiseen, kansainvälisten kumppaneiden ohjaamiseen ja innovaatioiden edistämiseen. Breton viittasi jo aiemmin listattuun 30 kriittiseen raaka-aineeseen ja korosti tarvetta kvantitatiivisille tavoitteille. Kestävä kierrätys ja kiertotalous hyödyttävät myös globaalisti.

Useat jäsenmaat korostivat puheenvuoroissaan raaka-aineiden saatavuuden, urbaanin louhinnan ja kiertotalouden merkitystä. Ukrainan tilannetta sivuttiin puheenvuoroissa ennakoimalla mahdollista tulevaa ruokakriisiä. Ukrainan merkitystä strategisena kumppanina korostettiin ja usea jäsenmaa piti tärkeänä Ukrainan pääsyä sisämarkkinoille raaka-aineiden monipuolisuuden varmistamiseksi. Jäsenmaat ml. Suomi totesivat yksityisten investointien lisäämisen ja kansainvälisten kumppanuuksien olevan edelleen tärkeitä. On myös tärkeää pohtia tarkkaan, mitkä raaka-aineet todella ovat kriittisiä. Raaka-aineiden saatavuuden takaaminen on tärkeää, mutta toimenpiteiden tulisi perustua asianmukaiseen vaikutustenarvioon. Monet jäsenmaat toivat puheenvuorossaan esiin, että tulisi tarkastella syitä, miksi eurooppalaiset yritykset siirtävät tuotantonsa muualle ja voitaisiinko siihen vaikuttaa esimerkiksi sääntelytaakan keventämisen avulla. Raaka-ainekeskustelu jatkuu Tshekin puheenjohtajakaudella.

Puheenjohtaja tiedotti jäsenmaita direktiivistä kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä vihreässä siirtymässä. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on suojella kuluttajia viherpesulta ja tarjota parempaa informaatiota tuotteiden kestävyydestä ja korjattavuudesta. Kuluttajien rooli vihreässä siirtymässä on tärkeä.

Tutkimus- ja innovaatioministerit hyväksyivät neuvoston **päätelmät Euroopan unionin missioista**. Komissio julkaisi 29.9.2021 eurooppalaisista missioista tiedonannon, jonka pohjalta neuvoston päätelmäteksti laadittiin. Puheenjohtamaa Ranska korosti, että intressinä on päästä viiden mission tavoitteisiin vuoteen 2030 mennessä ja päätelmät tukevat tätä tavoitetta. Innovaatioista, tutkimuksesta, kulttuurista, koulutuksesta ja nuorisoasioista vastaava komissaari Mariya Gabriel kertoi missioiden olevan komissiolle prioriteetti.

Neuvosto hyväksyi **päätelmät tutkimuksen ja innovoinnin kansainvälisen yhteistyön arvoista ja periaatteista**. Puheenjohtajamaa Ranskan mukaan päätelmissä määritellään tutkimuksen ja innovoinnin kv-yhteistyötä ohjaavat arvot ja periaatteet. Lisäksi hyväksyttiin erillinen julkilausuma Venäjän hyökkäyssodan tuomitsemisesta ja sen vaikutuksista tutkimus- ja innovaatiotoimintaan.

Komissaari Gabrielin mukaan yhteistyö Horisontti Euroopan liitännäisjäsenten ja muiden aktiivisen yhteistyön maiden kanssa on alkanut hyvin. Hän muistutti myös komission Venäjän hyökkäystä Ukrainaan seuranneista toimista lakkauttaa rahoitus venäläisten organisaatioiden kanssa tehtävältä T&I-yhteistyöltä. Yhteistyön jäädyttämistä ei kohdenneta suoraan Venäjän kansalaisiin, vaan Horisontti Euroopan ERC- ja MSCA-ohjelmien avustukset ovat voimassa myös Venäjän kansalaisille. Avustusten saajat tutkitaan pakotelinjan mukaisesti. Komissaari mainitsi myös ERAforUkraine-projektin, joka on perustettu tarjoamaan ukrainalaisille tutkijoille tietoa tukitoimista yhden luukun periaatteella. Ukraina liittyy myös Horisontti Eurooppaan liitännäisjäsenenä. Lisäksi on luotu uusi 20 miljoonan euron tukiohjelma ukrainalaisille tutkijoille.

Kokouksessa hyväksyttiin myös **päätelmät avoimen tieteen tutkimusta ja täytäntöönpanoa koskevasta arvioinnista**. Puheenjohtajan mukaan päätelmät jatkavat työtä, jolle neuvoston suositus Euroopan tutkimus- ja innovaatiosopimuksesta asetti tavoitteen: uudistaa tutkimusarviointia ja tutkimuksen julkisuutta sekä saavutettavuutta. Avoimen tieteen tukeminen on tärkeää ja monikielisyys on eduksi tutkimustulosten levittämisessä. Ranska korosti myös tutkijoiden valmiutta avoimeen

keskusteluun ja yhteistyöhön. Arviointijärjestelmän uudistaminen on keskiössä; nykyinen järjestelmä on liikaa kvantitatiivisten kriteerien varassa. Komissaari Gabrielin tiedonkeruu ja opetushenkilöstön mukaan saaminen ovat tärkeitä. Arviointia tehdään määrällisten indikaattorien pohjalta, mutta pitää myöskin olla muita, laadullisia indikaattoreita. Tärkeitä osa-alueita ovat julkaisujen levittäminen ja monikielisyys.

Puola jätti kaikissa kolmissa päätelmissä pöytäkirjaan lausuman koskien sukupuoli-termin tulkintaa.

Keskustelu käytiin **nuorten tutkijoiden tukemisesta kriisiaikoina**. Puheenjohtaja korosti, että nuorten tutkijoiden lisääntyneet haasteet kriisiaikoina on otettava tosissaan ja uuden sukupolven tutkijoita on pystyttävä tukemaan. Komissaari Gabriel pohjusti, että meneillään on kaksi kriisiä: korona-pandemia ja Ukrainan sota. Tutkijat ovat kärsineet työpaikkojen sulkemisesta ja Ukrainan kohdalla maasta on jouduttu pakenemaan.

Kaikki jäsenmaat pitivät aihetta tärkeänä ja allekirjoittivat tarpeen tukea erityisesti nuoria tutkijoita. Useissa puheenvuoroissa toistui, kuinka tutkijanurien houkuttelevuuden eteen oli jouduttu tekemään paljon töitä jo ennen koronaa ja Ukrainan sotaa, mutta uusien kriisien myötä paine tehdä lisää on kasvanut. Ongelmina yksilöitiin verkostoitumisen muuttuminen haasteellisemmaksi ja ylipäätään uusien digitaalisten toimintatapojen omaksuminen, tutkijavaihtojen keskeytyminen, työpaikkojen, kuten laboratorioiden, sulkeuduttua vaikeudet tehdä itse tutkimusta, toimeentulo-ongelmat ja niiden myötä siirtyminen muille aloille sekä etäkoulun myötä lisääntyneet haasteet sovittaa yhteen työ- ja perhe-elämä. Ukrainan kohdalla huolta aiheuttavat tutkijoiden pakkotilanne jättää maa, tuhoutuneet tutkimusinfrat ja maan jälleenrakentamista ajatellen tutkimuksen mahdollinen rapautuminen.

Moni maa on jo reagoinut (nuorten) tutkijoiden ahdinkoon kansallisesti joko lisäämällä rahoitusta tai luomalla uusia instrumentteja (SK, LU, HU IE, FI, ES, DK, LT, LV, SI), lisäämällä joustavuutta haku- tai tutkimusaikoihin tai vaadittuihin maksuihin (BE, AT, DE, PT, LU, LT) tai tarjoamalla muunlaista tukea, kuten psykologista tukea verkossa tutkijoille. Moni maa heitti etenkin taloudellisessa tukemisessa palloa myös EU:n suuntaan. Suomi myös kannusti T&I-panostusten kasvattamiseen kohti EU-maiden 3%:n tavoitetta.

Useat maat erityisesti Itä-Euroopasta ja Baltian maista nostivat laajasti esille tukitoimiaan ukrainalaisille tutkijoille ja vaativat niitä myös EU-tasolla. Tulevaisuuden osalta esiin nousi erityisesti naistutkijoiden tukeminen ja turvaverkkojen luominen, sillä naisten urat ovat kärsineet pandemian aikana miehiä enemmän. Usea maa peräänkuulutti yhteistä eurooppalaista lähestymistä myös siihen, että jäsenmaihin saadaan yhtäältä houkuteltua nuoria tutkijoita ja toisaalta, miten tutkijat saadaan pidettyä kotimaissaan. Suomi nosti esiin, kuinka yksityinen sektori tulisi saada käyttämään laajemmin tutkijoiden kykyjä. Lisäksi kannustimme ottamaan ERA-toimissa nuoret tutkijat huomioon.

Neuvosto otti tiedoksi komission tilannekatsauksen ERA:n uuden hallinnoinnin täytäntöönpanosta. Uusi hallinnointi otettiin käyttöön marraskuussa 2021 Euroopan tutkimus- ja innovaatiosopimuksen sekä ERA:n hallinnointia koskevien neuvoston päätelmien pohjalta.

Lisäksi Tshekki esitteli tulevaa puheenjohtajuuskautensa ohjelmaa, jonka tutkimuspuolen painopisteitä ovat eurooppalainen tutkimusinfraekosysteemi sekä synergiat T&I-rahoituksessa.

Avaruusministereiden kokouksessa hyväksyttiin **päätelmät Copernicus-ohjelmasta vuotta 2035 silmällä pitäen**. Puheenjohtajaamaa Ranska kertoi, että maanseurantaohjelma Copernicus on EU:n yksi kolmesta avaruusalan lippulaivahankkeesta, jonka kehittäminen on prioriteetti. Ranskan mukaan uusien teknologioiden ja digitalisaation tulee olla kehityksessä mukana, jotta varmistetaan, että Copernicus on yhä hyödyllisempi. Sisämarkkinakomissaari Thierry Breton kuvasi, kuinka tärkeää Copernicuksen jatkokehittäminen on, jotta sillä pystytään vastaamaan tämän päivän haasteisiin. Kyse

on paljolti digitaalisesta infran mukanaan tuomasta paradigman muutoksesta. On luotava kyvykkyys käsitellä tietoa ja mm. uudelleen ohjelmoitavia satelliitteja. Toiseksi täytyy varmistaa, että Copernicus pystyy palvelemaan Green deal -tavoitteita. Kolmanneksi on tuettava häiriönsietokykyä. Hätätilojen hallinnointijärjestelmää on käsitelty myös strategisessa kompassissa.

Neuvosto hyväksyi myös **päätelmät EU:n lähestymistavasta avaruusliikenteen hallinnassa**. Päätelmissä mm. korostuu, kuinka tärkeää on hyväksyä valvontakapasiteetin vahvistaminen ja vahvistaa EU:n kantaa avaruusliikenteen hallintaan kansainvälisesti. Komissaari Breton kertoi, että avaruudessa on tällä hetkellä 11 800 satelliittia, joista 5000 aktiivisesti toiminnassa ja 10 seuraavan vuoden aikana määrä tulee lisääntymään 10 000–20 000 satelliitilla. Avaruus on paitsi ruuhkainen, mutta sinne jää myös paljon romua. Tarve eurooppalaiselle strategialle avaruusliikenteen hallitsemiseksi on ilmeinen. Komissaarin mukaan EU SST -konsortiota voidaan käyttää apuna. Komissio tunnistaa erityisesti neljä työskentelyväylää: 1) miten strategista autonomiaa kehitetään, 2) siviili- ja sotilastarpeet avaruudessa, 3) synergiat puolustuspolitiikan suuntaan eli puolustusrahasto ja 4) yhteistyö kansainvälisten kumppanien kanssa, vaikka valvonnan suhteen Eurooppa tuleekin saada autonomiseksi.

Jäsenmaat keskustelivat **unionin avaruusohjelman häiriönsieto- ja kilpailukyvystä**. Ranska alusti, että avaruusohjelmat ovat tärkeitä EU:n kriisinsietokyvyn kasvattamisessa. Avaruuskapasiteetti on tärkeässä roolissa, kun yritämme vahvistaa EU:n autonomiaa. Unionin avaruustoiminnan haasteina puheenjohtaja mainitsi mm. riippuvuudet raaka-aineista ja avainteknologioista sekä kapasiteettien kehittämisen. Toimijat tarvitsevat myös riskipääomaa, joista Cassini-ohjelma ja EIB:n ohjelmat ovat hyvä esimerkki.

Komissaari Breton korosti yhteistä omistajuutta häiriönsietokyvyn ja kilpailukyvyn kehittämiseen. Komissio pitää myös ns. kaksoiskäyttöisyyttä (siviili ja sotilaallinen) tärkeänä ohjelmissa, koska sillä on selkeä yhteys Euroopan autonomiaan. Komissaari viittasi erityisesti uuteen turvallisten yhteyksien ohjelmaan, kun totesi, että tehtäessä yhteistyötä uusien infrastruktuurien laatimiseksi, on varmistettava, että ne toimivat avaruusliikenteen hallinnan kannalta kunnolla. Turvallisten yhteyksien ohjelman ydin on monikiertoratainen turvallinen laajakaista ja turvattu järjestelmä. Turvallisten yhteyksien tulee kattaa Afrikka. Riippuvuuksien vähentämisessä on työnsarkaa. Breton myös painotti, että EU tarvitsee sellaista teollisuutta, joka luo häiriönsietokykyä.

Jäsenmaat allekirjoittivat laajasti avaruuspolitiikan yhteyden häiriönsietokykyyn ja EU:n koordinoidun toiminnan merkityksen. Jäsenmaiden puheenvuoroissa toistui avaruustoimien EU-rahoituksen rooli vihreän ja/tai digitaalisen siirtymän mahdollistajana, rahoitusohjelmien synergioiden hyödyntäminen, Cassini-aloite rahoitusmahdollisuuksien vahvistamisesta puhuttaessa sekä ESA:n rooli ja panostusten merkitys erityisesti kyvykkyyksien rakentamisessa. Moni maa (BE, PT, NL, DE, LV, MT) jakoi Suomen näkemyksen, että disruptiivisten innovaatioiden ja nousevien teknologioiden tukeminen erityisesti start-uppien ja New Space -toimijoiden kautta on etusijalla globaalin kilpailukyvyn saavuttamisessa. Usea jäsenmaa mainitsi myös, että turvallisten yhteyksien ohjelma voi parantaa Euroopan autonomiaa, turvallisuutta ja häiriönsietokykyä. Suomen mukaan aloite voi myös vahvistaa EU:n roolia erityisesti Arktisella alueella ja Afrikassa.

Tshekin tulevan EU-puheenjohtajakauden avaruussektorin prioriteetteja ovat turvallisten yhteyksien ohjelman asetus sekä EU:n avaruusdatan käyttö.

Suomen edustajat
Ann-Mari Kemell, valtiosihteeri, TEM
Tuuli-Maaria Aalto, EUE
Janne Peltola, TEM
Jonna Lehtinen, TEM

Paula Laine-Nordström, VNK
Maija Palmu, EUE
Iiro Kangas, EUE
Niina Nurkkala, EUE
Nea Nissilä, EUE

Liitteet

Viite

Asiasanat	avaruus, kilpailukyky, kilpailukykyneuvosto, sisämarkkinat, teollisuus, teollisuuspolitiikka, tutkimus, innovaatiot
Hoitaa	**LVM, TEM, UM**
Tiedoksi	EUE, LIIVI, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TULLI, VM, VNK, VTV, YM